

STORTINGET

Innst. 155 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:21 S (2023–2024)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug og Geir Jørgensen om å stanse elektrifisering av Melkøya

Til Stortinget

1. Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen trekke tilbake tillatelsen som gjelder de endrede utbyggingsplanene (endret PUD/PAD) for Snøhvitfeltet og Hammerfest LNG.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, May Britt Lagesen, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal og lederen Marianne Sivertsen Næss, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bård Ludvig Thorheim, Ove Trellevik og Mathilde Tybring-Gjedde, fra Senterpartiet, Aleksander Øren Heen, Gro-Anita Mykjåland og Hans Inge Myrvold, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt,

Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at elektrifisering og oppgradering av LNG-anlegget på Melkøya ble grundig behandlet i Stortinget våren 2023, og viser i den forbindelse til de respektive partienes merknader i Innst. 276 S (2022–2023).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Senterpartiet, legger til grunn at partiene ikke har endret standpunkt siden forrige behandling i Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen den 8. august 2023 godkjente endrede utbyggingsplaner for Snøhvit Future-prosjektet, elektrifisering av Hammerfest LNG, samt konsesjon for nye kraftledninger. Samtidig lanserte regjeringen et mål om å øke kraftproduksjonen i Finnmark tilsvarende Hammerfest LNGs forbruksøkning på 350 MW innen 2030. Regjeringen forsikrer at kraftprosjekter ikke skal gå på bekostning av reindriftsutøvernes rettigheter.

Disse medlemmer viser til at NVE har advart mot at det er krevende å bygge ut kraft i Finnmark. I et brev med tittelen «Om NVEs pågående arbeid med konsesjonssaker i Finnmark» skriver etaten:

«Samtlige av konsesjonssakene i Finnmark er krevende og har lav framdrift. Dette skyldes både at flere av sakene krever tilleggsutredninger fra tiltakshaver, omfattende vurderinger av miljø- og naturinngrep, og krevende prosesser mot reindriftsinteressene. Dette er det viktig å ta med i betraktningen, når man politisk skal

vurdere ambisjonsnivået man vil uttrykke for framdrift i konsesjonssakene i Finnmark.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne merker seg at Sametinget ikke er blitt konsultert, og mener konsultasjonsplikten er brutt. Olje- og energiministeren skriver i sitt svarbrev av 31. oktober at nettutbyggingen fra Skaidi til Hyggevatn er de tiltakene på land i anledning prosjektet som direkte berører de samiske reinbeitedistriktene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne merker seg at det har kommet flere signaler om at det vil lanseres store kraftprosjekter på land som følge av Melkøya-vedtaket, blant annet at NVE skal prioritere slike saker og at de har gitt kraftprodusentene en frist innen 17. november 2023 for å melde inn modne kraftprosjekter, ifølge en pressemelding sendt 25. oktober 2023.

Disse medlemmer mener at å tillate nye vindkraftprosjekter i samiske reinbeiteområder, som dekker mye av Finnmark, er uansvarlig, og viser til at Fosendommen ikke er fulgt opp.

Disse medlemmer viser til at Stortinget tidligere har bedt om vurdering av CO₂-fangst som alternativ til kraft fra land og Melkøya-elektrifisering. Disse medlemmer mener vedtaket ikke er fulgt opp, da Oljedirektoratet kun vurderte rettighetshavernes egne tall fra 2010 uten involvering av andre fagmiljøer som Gassnova.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen trekke tilbake tillatelsen som gjelder de endrede utbyggingsplanene (endret PUD/PAD) for Snøhvitfeltet og Hammerfest LNG.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til Dokument 8:115 S (2022–2023), Representantforslag om at kraft til Hammerfest LNG og Snøhvit må baseres på gasskraftverk med CO₂-fangst og -lagring (CCS) fra representanter fra Venstre, og tilhørende Innst. 276 S (2022–2023).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser videre til vedtak 596 (2022–2023) som lyder:

«Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med behandlingen av Snøhvit Future, foreta en egen vurdering av om fangst og lagring av CO₂ kan være et alternativ til elektrifisering av Melkøya med kraft fra land som

kan realiseres innen 2029 og gjennomføres uten at fremtidig gassproduksjon blir redusert.»

Disse medlemmer mener regjeringen ikke har fulgt opp vedtaket, og påpeker at det må gjøres. Disse medlemmer understreker at regjeringen ikke gjorde noen egen vurdering av om fangst og lagring av CO₂ kan være et alternativ til elektrifisering av Melkøya med kraft fra land, og at de baserte sin såkalte vurdering av dette på Equinors egne tall.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til Equinor som er tydelige på at Melkøya-anlegget ikke har en levetid etter 2030 uten elektrifisering, og at olje- og energiministeren skriver i sitt svar til komiteen i behandlingen av Dokument 8:115 S (2022–2023) at elektrifisering av Melkøya med kraft fra land vil bidra til å forlenge levetiden av anlegget til 2040.

Disse medlemmer vil understreke at elektrifisering av Melkøya ikke er et klimatiltak, men tvert imot bidrar til å forlenge levetiden til fossil energi og klimagassutslipp.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti anerkjenner at Europa har et økt behov for norsk gass for å bli uavhengige av russisk gass, men vil understreke at dette er på kort sikt.

Disse medlemmer viser til at EU har satt seg ekstremt ambisiøse fornybarmål og satt en stopper for langsiktige gasskontrakter etter 2049, og at Norge bør ta signalene fra Norges viktigste marked på alvor.

Disse medlemmer mener derfor at det mest nærliggende klimatiltaket for Melkøya vil være å fjerne utslipp ved hjelp av CCS.

Disse medlemmer vil videre vise til at beslutningen om elektrifisering av Melkøya har møtt stor folkelig motstand, også fra Sametinget, og vil poengtere at uten elektrifisering faller hovedbegrunnelsen for bygging av 420 kV-linja mellom Skaidi og Hammerfest bort.

Disse medlemmer mener det er avgjørende at Norge finner løsninger på klimakrisen som ikke forverrer naturkrisen og uten å gå på bekostning av lokalbefolkningens og urfolks rettigheter. Norsk natur er under sterkt press og det krever nøye prioritering av hva som bygges ut.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti er imot elektrifisering av Melkøya med kraft fra land, men understreker at utslippene må fjernes innen 2030. Disse medlemmer mener at dersom Equinor ønsker å drive Melkøya-anlegget videre, er CCS er løsningen som vil

kunne gi utslippskutt samtidig som den verdifulle fornybarkraften forbeholdes andre næringer. CCS er en dyrere løsning enn kraft fra land og disse medlemmer mener det bør forutsettes at Equinor selv betaler for dette. Disse medlemmer er enige med forslagsstillerne om at stortingsvedtak 596 (2022–2023) om å utrede bruk av CCS på Melkøya ikke er tilstrekkelig fulgt opp.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen pålegge Equinor å fjerne klimagassutslippene fra gassanlegget på Melkøya uten bruk av kraft fra land innen 2030.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønne sitt representantforslag Dokument 8:195 S (2022–2023), Innst. 314 S (2022–2023) om en bærekraftig tildeling av kraft.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen pålegge Equinor å fjerne klimagassutslippene fra gassanlegget på Melkøya uten bruk av kraft fra land innen 2030.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen trekke tilbake tillatelsen som gjelder de endrede utbyggingsplanene (endret PUD/PAD) for Snøhvitfeltet og Hammerfest LNG.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:21 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug og Geir Jørgensen om å stanse elektrifisering av Melkøya – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 13. desember 2023

Marianne Sivertsen Næss

leder

Nikolai Astrup

ordfører

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/1911-

31. oktober 2023

Representantforslag 21 S (2023-2024) - om å stanse elektrifiseringen av Melkøya

Jeg viser til brev fra Stortinget 24. oktober 2023 vedlagt representantforslag 21 S (2023-2024) fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug og Geir Jørgensen.

Representantene fremmer følgende forslag: «*Stortinget ber regjeringen trekke tilbake tillatelsen som gjelder for de endrede utbyggingsplanene (endret PUD/PAD) for Snøhvitfeltet og Hammerfest LNG.*»

Olje- og energidepartementet godkjente 8. august 2023 endret plan for utbygging og drift (PUD) og endret plan for anlegg og drift (PAD) for Snøhvitfeltet og Hammerfest LNG, og ga konsesjon til ny 420 kV-ledning fra Skaidi til Hyggevatn og 132 kV-ledning fra Hyggevatn til Melkøya.

Beslutningen om å godkjenne Snøhvit Future-prosjektet innebar formelt og rettslig sett tre ulike vedtak fattet av departementet:

- vedtak etter petroleumsloven om å godkjenne endrede utbyggingsplaner for Snøhvitfeltet og Hammerfest LNG (endret PUD/PAD),
- vedtak etter henholdsvis energiloven og oreigningslova om anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse til ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi og Hyggevatn transformatorstasjoner med tilhørende endringer i nevnte transformatorstasjoner, og
- vedtak etter henholdsvis energiloven og oreigningslova om anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse til ny 132 kV kraftledning fra Hyggevatn til Melkøya.

Departementet gjennomførte konsultasjoner med Sametinget den 16. juni 2023, og med de berørte reinbeitedistriktene i desember 2022 og januar 2023. Konsultasjonene knyttet seg til utbyggingen av ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi og Hyggevatn med tilhørende endringer av transformatorstasjoner på Skaidi og Hyggevatn. Dette er de tiltakene på land i anledning prosjektet som direkte berører de samiske reinbeitedistriktene. Sametinget deltok som observatør under konsultasjonene med de berørte reinbeitedistriktene.

Regjeringen har ambisjoner for kraft- og nettutbygging i Finnmark. Det er imidlertid ikke nå tatt stilling til hvilke konkrete prosjekter som kan gjennomføres for å bidra til målet om å få på plass ny kraftproduksjon tilsvarende forbruket på Hammerfest LNG. Jeg er derfor ikke enig med forslagsstillerne i at Sametinget også skulle vært konsultert om regjeringens varslede kraft- og industriløft for Finnmark.

Det er en klar forutsetning for regjeringen at alle prosjekter for kraft- og nettutbygging også fremover vil være gjenstand for ordinær konsesjonsbehandling, og at slike prosjekter ikke skal gå på bekostning av reindriftas rettigheter etter artikkel 27 i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter. I forbindelse med behandlingen av konkrete utbyggingsprosjekter som kan være aktuelle i denne sammenheng, vil departementet i tråd med sameloven konsultere samiske interesser på vanlig måte. Ivaretagelse av reindriftas rettigheter vil være et helt sentralt spørsmål i konsesjonsbehandlingen for slike prosjekter.

Jeg har i forbindelse med godkjenningen av Snøhvit Future-prosjektet fulgt opp Stortingets vedtak om å foreta en egen vurdering av om fangst og lagring av CO₂ kan være et alternativ til elektrifisering av Melkøya med kraft fra land. Dette fremkommer av vedtaket 8. august 2023 om godkjenning av endret utbyggingsplan for Snøhvitfeltet. Jeg har også i brev til Stortinget 1. september 2023 redegjort for hvordan vedtaket er fulgt opp.

Med hilsen

Terje Aasland

